

# POŽARNE IN POPLAVNE ŠKODE V SLOVENIJI V 1990. LETU

Mihael Ferlan\*

Ali so lahko zaostrene gospodarske razmere, ki jih preživljamo sedaj, vzrok za nastanek izjemno veliko požarnih škod v slovenski industriji, ki smo jim bili priča v preteklem letu? Če k tem prištejemo še poplavo, ki je v prvih novembrskih dneh lanskega leta prizadela dobršen del Slovenije, smo priča najbolj neugodnemu zavarovalno-tehničnemu rezultatu s področja zavarovanja elementarnih rizikov, ki jih je doživelo slovensko zavarovalstvo v zadnjih štiridesetih letih. Bržčas bi našli razloge, ki govorijo, da so te razmere v vzročni zvezi z omenjenimi škodami, vendar bi za nastanek poplave, ki je tipični pojav višje sile ali ujme, težko našli vzroke v gospodarskih težavah. Samo po sebi se torej uresničuje Murphyevo pravilo, ki postavlja, da prej ali slej pride do najslabše kombinacije nesrečnih okoliščin. Nimanj namena analizirati povode za škode, ki bi jim lahko pripisali človeške pomanjkljivosti, pač pa bom navedel kratek pregled nastalih škod, kot smo jih obravnavali v Zavarovalnici Triglav.

## Požarna škoda v Colorju Medvode

Le uspešni akciji gasilcev in ugodni smeri vetra se je zahvaliti, da se požar, ki je 19. februarja lani docela uničil Colorjev obrat za proizvodnjo sintetičnih smol, ni razširil še na sosednje obrate in skladišča surovin in gotovih izdelkov.

Vzrok škode je bilo iztečeno termo olje v predelu reaktorjev. To se je namreč vnelo verjetno zaradi iztekanja skozi nastalo razpoko v cevi, nakar so sledile še manjše eksplozije. Zaradi izredne vnetljivosti snovi, ki so v proizvodnem procesu sinteze umetnih smol, je požar skoraj v hipu zajel celotno večetažno proizvodno zgradbo, visoko nad 22 m.

Požar je uničil gradbeni objekt, vso procesno tehnološko opremo, kotlovnico, cisterne in zalogo surovin ter polizdelkov. Celotna zavarovalnina, ki jo je Zavarovalnica Triglav izplačala Colorju je v dinarski protivrednosti znašala 20.800.000 DEM. V tem znesku je materialne škode dve tretjini, ena tretjina pa se nanaša na škodo zaradi obratovalnega zastoja. Ugotavljam, da je bilo zavarovanje obratovalnega zastoja sklenjeno za prekratko dobo. Dejanski čas obnove je trajal namreč kar celo leto, zavarovanje pa je pokrilo le 6 mesečni izpadli dohodek in poslovne stroške.

## Požarna škoda v Steklarni Hrastnik

Komaj dobrega pol leta za Colorjevo škodo je velik požar prizadel Steklarno Hrastnik. Zaradi kajenja treh mladih praktikantov v skladiščnih prostorih je dne 22. septembra izbruhnil požar, ki je uničil 14.000 m<sup>2</sup> skladiščnih prostorov, (z veliko količino gotovih izdelkov in skladiščne opreme), laboratorij, brusilnico, satinirnico in steklarski izobraževalni center. Sre-

ča v nesreči je bila, da se ogenj ni prenesel na glavne proizvodne prostore. Zaustravljal ga je pregradni zid, čeprav skupaj s kovinskimi vrati v njem ni bil protipožarno grajen.

Tako obsežnemu požaru je botrovalo vsekakor dejstvo, da so bili gotovi stekleni izdelki obilno embalirani v gorljiv karton, stiropor in lesno volno. Tu je bilo tudi nekaj tisoč lesenih palet.

Zavarovalnica Triglav je poravnala zavarovancu skoraj enak znesek zavarovalnine kot Colorju in sicer v dinarski protivrednosti 20.750.000 DEM. Tu je na zavarovalnino za obratovalni zastoj šlo le 5 % od navedene celotne zavarovalnine, kar je navsezadnje tudi logično, saj glavni proizvodni obrat ni bil poškodovan. Seveda je bila škoda zaradi zastoja večja, vendar je zavarovanje pokrilo, ker je tako bilo pač sklenjeno, le 3 mesečni izpad proizvodnje.

## Požarna škoda v Papirnici Radeče

Ni bila še izplačana celotna škoda v hrastniški steklarni, že so bili poklicani zavarovalniški cenilci na pogorišče v Papirnici Radeče, ki je nastalo po požaru dne 15. novembra v obratu, kjer je nameščen papirni stroj št. V. Ta stroj je eden najpomembnejših v podjetju Radeče papir, saj izdeluje visokokvalitetni papir za denar in vrednostne papirje. Ogenj, ki se je razvil v požar, je nastal zaradi trenja izgotovljenega papirja pri previjanju na končnem sklopu tega stroja. Poškodovana je bila približno ena tretjina papirnega stroja s procesno elektronsko opremo, veliko električne instalacije in objekt proizvodne dvorane. Kot zanimivost navajam še to, da smo s pomočjo našega tujega pozavarovalatelja odkrili tudi škodo zaradi kloridne korozije, ki bi nastala zaradi usedanja dimnih delcev pri gorenju kabske izolacije na dragoce-

nem rezalnem stroju, ki je pravzaprav prototip in izdelan posebej za Papirnico Radeče. Sanacijo je uspešno odpravila firma Relectronic & Remech iz Münchna.

Celotna zavarovalnina, ki jo je izplačala Zavarovalnica Triglav je znašala v dinarski protivrednosti 8.000.000 DEM. Ob tem velja pripomniti, da tu zavarovanje obratovalnega zastoja ni bilo sklenjeno. Sicer pa zastoj v proizvodnji ni trajal dolgo, bil pa je moten in je pravzaprav še, kar bi zavarovanje, če bi obstajalo, tudi lahko krilo.

## Poplavne škode v Sloveniji

O poplavi, ki je 1. novembra prizadela Savinjsko dolino, mesto Celje z okolico, Krško in Brežiško polje, porečje obeh Sor, delno Drave in Gornjo Soško dolino, je bilo že veliko napisanega, videnega in slišanega v javnih občilih. Zategadelj se omejujem le na zavarovalniški vidik, ki je širši javnosti manj znan.

Vse zavarovalnine skupaj so znašale okrog 300.000.000 din (izplačano večino še v letu 1990). To je vsekakor daleč največje plačilo celotne poplavne škode, ki jo je za odpravo nastale škode plačala katerakoli institucija ali sklad v naši republiki, dasiravno gre le za približno 10 % od celotne neposredne škode.

Razlog, da je zavarovanje poplačalo razmeroma mali delež celotne škode, tiči v tem, da pač ni bilo sklenjenih zavarovanj proti riziku poplave. To zavarovanje je namreč dodatno k požarnemu zavarovanju in ga sklenejo tisti, ki jih nevarnost poplave ogroža in ki obenem čutijo potrebo za sklenitev zavarovanja. Ugotavljamo, da je dobro zavarovalno kritje imelo slovensko železniško gospodarstvo, elektrogospodarstvo in PTT ter posamezniki, ki so imeli sklenjena stanovanjska zavarovanja, teh pa je bilo okrog 10.000. Nekaj zavarovanj so imela tudi podjetja, vendar z omejenimi kritnimi zavarovalnimi vsotami. Celotna infrastruktura in večina podjetij ter stanovanjske hiše, ustanove, zavodi itd. pa proti poplavi niso bili zavarovani. Zavarovanje obratovalnega zastoja zaradi poplave je imel sklenjeno od vseh podjetij le Jugotanim iz Sevnice.

Na kraju naj omenim le še to, da je Zavarovalnica Triglav uspela povrniti poleg drugih škod tudi tu navedene katastrofalne škode promptno, kar je bilo mogoče zlasti zato, ker je bilo pravočasno poskrbljeno za zunanjo izravnavo rizikov ali poplavljanje.

\* Zavarovalnica Triglav, Miklošičeva 19, 61000 Ljubljana.